

**MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY I BUDOWNICTWA**

Sekretarz Stanu

Kazimierz Smoliński

DBI.III.050.47.2016.MŁ.1

NU: 71967/16

Warszawa, dnia 18 maja 2016 r.

Pani
Danuta Przywara
Prezes Zarządu
Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka

Szanowna Pani Prezes

w odpowiedzi na wystąpienie z dnia 12 kwietnia br. (pismo znak 708/2016/Art.32/DP/AK) w sprawie problemu różnicowania opłaty za psy asystujące osobom niepełnosprawnym w przepisach ustawy z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz. U. z 2012 r. poz. 1138, z późn. zm.) uprzejmie informuję, co następuje.

Zgodnie z przepisami ustawy o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego spośród osób niepełnosprawnych do ulg w publicznym transporcie zbiorowym z wyłączeniem komunikacji miejskiej uprawnienia posiadają:

- osoby niewidome;
- osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji (przy czym przez osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji należy rozumieć osoby całkowicie niezdolne do pracy oraz niezdolne do samodzielnej egzystencji, w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, albo posiadające znaczny stopień niepełnosprawności, w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, bądź inwalidów I grupy, jeżeli orzeczenie o zaliczeniu do I grupy inwalidzkiej nie utraciło mocy);
- dzieci i młodzież dotknięte inwalidztwem lub niepełnosprawne.

Uwzględniając ograniczone możliwości samodzielnego podróżowania w komunikacji krajowej ww. grup społecznych ustawodawca uprawniał również do ulg przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego:

- przewodnika lub opiekuna towarzyszącego w podróży osobie niewidomej (tj. osobę, która ukończyła 13 lat, albo psa – przewodnika) albo osobie niezdolnej do samodzielnej egzystencji (w tym przypadku osobę pełnoletnią);
- jednego z rodziców lub opiekuna dzieci i młodzieży dotkniętych inwalidztwem lub niepełnosprawnych.

Uprawnienia opiekunów i przewodników (w tym psów – przewodników) osób niepełnosprawnych uprawnionych do ulg w publicznym transporcie zbiorowym - na podstawie przepisów ww. ustawy - pozostają w ścisłym związku z uprawnieniami tychże niepełnosprawnych i wynikają z ich ograniczonych możliwości do samodzielnego podróżowania.

Celem wprowadzenia uprawnień do ulgowych przejazdów dla opiekunów lub przewodników (w tym jednego z rodzajów psa asystującego tj. psa – przewodnika) ww. osób niepełnosprawnych było nie tyle wskazane w Państwa wystąpieniu łagodzenie skutków ich niepełnosprawności, ale umożliwienie takim osobom odbycia podróży w sposób niezakłócony i bezpieczny. Stąd - opierając się na ww. argumentacji - uważam, że nie może stanowić to podstawy do postawienia zarzutu o „nierównym potraktowaniu w zakresieniżek osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności”.

Pojęcie psa asystującego zostało wyjaśnione w art. 2 pkt 11 *ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.), z którego wynika, że jest to odpowiednio wyszkolony i specjalnie oznaczony pies, **w szczególności pies przewodnik osoby niewidomej lub niedowidzącej**, oraz pies asystent osoby niepełnosprawnej ruchowo, który ułatwia osobie niepełnosprawnej aktywne uczestnictwo w życiu społecznym.

W rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 kwietnia 2010 r. w sprawie wydawania certyfikatów potwierdzających status psa asystującego (Dz. U. z 2010 r. Nr 64, poz. 399), wydanym na podstawie delegacji ustawowej zawartej w art. 20b ust. 9 ww. ustawy, w załączniku nr 1 wyodrębnione zostały cztery rodzaje psów asystujących, którym przypisano odmienne funkcje:

- 1) pies przewodnik osoby niewidomej lub niedowidzącej, który daje takiej osobie możliwość samodzielnego i bezpiecznego poruszania bez obaw natrafienia na przeszkodę;
- 2) pies asystent osoby niepełnosprawnej ruchowo, którego zadaniem jest asystować osobie niepełnosprawnej ruchowo poruszającej się na wózku. Ten rodzaj psa asystenta specjalizuje się w podnoszeniu, podawaniu, otwieraniu i naciskaniu;
- 3) pies sygnalizujący osoby głuchej i niedosłyszącej, który asystuje osobie głuchej lub niedosłyszącej przez zwracanie jej uwagi na określone dźwięki, a następnie doprowadza ją do źródła hałasu;
- 4) pies sygnalizujący atak choroby (np. epilepsji, chorób serca), którego funkcją jest wyczuwanie nadchodzącego ataku choroby i ostrzeżenie o tym właściciela lub osoby z jego otoczenia. Pies reaguje na atak choroby.

Zakres zadań psów asystujących - zdefiniowanych w przepisach o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych – tj. psów ułatwiających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym znacznie wykracza poza zakres zadań psa przewodnika osoby niewidomej. Trudno jednak nie zauważyć szczególnej roli jaką pełni pies przewodnik osoby niewidomej lub niedowidzącej w zakresie umożliwienia sprawnej komunikacji. Daje bowiem tym osobom – podobnie jak wózek inwalidzki osobom niepełnosprawnym ruchowo - możliwość samodzielnego i bezpiecznego poruszania się.

Należy podkreślić, że system ulg obowiązujących w publicznym transporcie zbiorowym w Polsce - uregulowany m.in. w przepisach ustawy o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego - jest wyrazem wypracowanego w tym zakresie kompromisu społecznego i dotyczy tylko niektórych grup społecznych (w tym niektórych kategorii osób niepełnosprawnych). Wydatki na dopłaty do ulg przejazdowych w komunikacji kolejowej i autobusowej mają charakter wymagalny, co oznacza, że budżet państwa musi zapewnić ich finansowanie w pełnej wysokości. Uwzględnienie Państwa postulatu dotyczy de facto rozszerzenia kręgu osób uprawnionych do ulgowych przejazdów w publicznym transporcie zbiorowym m.in. o opiekunów towarzyszącym w podróży osobom niepełnosprawnym i chorym, którym ustawowe ulgi biletowe nie przysługują (tj. nie tylko o psy asystujące osobom niepełnosprawnym ruchowo, głuchym i niedosłyszącym oraz chorym na np. epilepsję), co wymagałoby zatem zabezpieczenia w budżecie państwa na ten cel dodatkowych środków. Minister Finansów przy nowelizacji ww. przepisów wielokrotnie zwracał uwagę, że zmiany systemu ulg prowadzące do rozszerzenia ich zakresu bądź ich wymiaru są niepożądane z punktu widzenia bezpieczeństwa finansów publicznych państwa.

Przedstawiając powyższe oraz odnosząc się bezpośrednio do kwestii podjęcia inicjatywy w zakresie zmiany przepisów *ustawy o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego* zwracam uwagę, że system ulg obowiązujących w publicznym transporcie zbiorowym w Polsce - uregulowany w przepisach m.in. ww. ustawy - stanowi element szeroko rozumianej polityki społecznej państwa. Kreowanie polityki społecznej w Polsce należy w szczególności do właściwości Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Do właściwości Ministra Infrastruktury i Budownictwa w tym zakresie należy:

- zapewnienie prawidłowego wykonywania *ustawy o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego* przez uprawnionych przewoźników;
- planowanie i obsługa płatności dotacji przedmiotowej do krajowych przewozów pasażerskich jako rekompensaty z tytułu utraconych przychodów w związku z honorowaniem ustawowych uprawnień

do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego,
w tym ulg dla osób niepełnosprawnych;

- określanie w trybie rozporządzeń rodzajów dokumentów poświadczających uprawnienia do korzystania z ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego.

z powołaniem

SEKRETARZ STANU
Kazimierz Smoliński

Do wiadomości:

Pani Elżbieta Rafalska
Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej